

12. Kryptotext utan ÅÄÖ – lärarsida

Ibland kan bokstäverna Å, Ä och Ö ställa till problem när man skall skicka ett krypto-meddelande. Det kan t. ex. hända om man vill skicka meddelandet över Internet till någon som bor utomlands. Alfabetet ABCDEFGHIJKLM-NOPQRSTUVWXYZ (utan ÅÄÖ) kallas det internationella alfabetet.

I det här avsnittet får eleverna lära sig hur man kan koda texter, skrivna med vårt 29-bokstavsalfabet, så att resultatet får bokstäver ur det korta alfabetet. Dessutom finns utmaningar i att tolka meningar där man misslyckats med en sådan kodning.

Kommentarer, ledtrådar och facit

Övning 12A: Svar: Häxan är på ön.

Övning 12B: Svar: byksornaxaerxfoerxlaanga

Övning 12C: Svar: FCOWS VREBE IVBJS IVBPE ERKE

Övning 12D: Här har ä blivit #, å blivit % och ö har blivit £.

Svar: Det är lätt att svara på din fråga. Övergångsstället är vitmålat.

Övning 12E: Alla svenska bokstäver (å, ä och ö) har blivit ? . När man kommit på det kan man prova de tre alternativen, om man inte ser med detsamma vad det skall stå, till exempel bår, bär eller bör för det första ordet.

Svar: Du bör hålla ålen bakom ögonen så att den inte förstörs.

Övning 12F: Här har å, ä, ö blivit ers. När man har kommit på det, kan man använda samma teknik som i övning 12E.

Svar: Lagg gäddan på bänken och ös båten före kvällen!

Övning 12G: Alla å, ä och ö har försvunnit helt.

Svar: Det växer en rönn på ön i ån.

Övning 12H: Här har alla å, ä, ö blivit €. Dessutom har det efterföljande tecknet försvunnit. Det som kommit bort i det första ordet är "åt" och i det andra ordet "å och mellanslag".

Svar: Vi har skickat åtta foton som vi tog i Peking och på några andra ställen. Låt oss få reda på när de kommit fram. Hjärtliga hälsningar från Åke och Örjan.

Övning 12I: Här ser man vad en kinesisk ordbehandling kan ställa till med.

å har blivit å

ä har blivit ä

ö har blivit ö

Svar: Det är konstigt att skriva ä med ae, å med aa och ö med oe. Jag hoppas att ni kan förstå vad jag menar. Varma hälsningar.

Kryptotext utan ÅÄÖ

Ibland kan bokstäverna Å, Ä och Ö ställa till problem när man skall skicka ett meddelande. Det kan hända om man vill skicka meddelandet över Internet till någon som bor utomlands. Alfabetet ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ (utan ÅÄÖ) kallas det internationella alfabetet.

Då är det bäst att översätta å, ä och ö till någonting annat innan man krypterar. Vi bestämmer oss också för att använda bokstaven x som mellanrum mellan ord eller meningar. Då måste vi också ersätta bokstaven x i klartexten med någonting annat. Vi översätter

å till aa ä till ae ö till oe x till ks

ÖVNING 12A

En klartext, förberedd för kryptering, kan se ut så här:

Förberedd klartext: h a e k s a n x a e r x p a a x o e n .

Vad står det? Skriv svaret här: _____

Nu skall du förbereda en klartext på det här sättet och kryptera den med Caesar-krypto så att det inte blir några å, ä eller ö i kryptotexten. Använd x som ordmellanrum.

ÖVNING 12B

Klartext: Byxorna är för långa.

Förberedd klartext: b y k s o _____

Nu finns inga å, ä eller ö i klartexten. Då kan du kryptera med den här kryptonyckeln. Tänk på att hålla reda på små och stora bokstäver!

Klartext	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	v	w	x	y	z
Krypto	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	A	B	C	D

ÖVNING 12C

Skriv kryptotexten med fem stora bokstäver i taget.

Kryptotext: F C O W S _____

Kolla resultatet med en kompis.

Text utan åäö - några utmaningar

Här är några texter där å, ä och ö har blivit något helt annat. Vad står det?

ÖVNING 12D

Det #r l#tt att svara p% din fr%ga. £verg%ngsst#llet #r vitm%lat.

Svar: _____

ÖVNING 12E

Du b?r h?lla ?len bakom ?gonen s? att den inte f?rst?rs.

Svar: _____

ÖVNING 12F

Lersgg gersddan pers bersnken och erss bersten fersre kversllen!

Svar: _____

ÖVNING 12G

Det växer en ronn på ön i nä.

Svar: _____

Och här är två Internetmeddelanden från Kina. I det första har de svenska bokstäverna kommit bort och ersatts av €. Dessutom har ett tecken till försvunnit.

ÖVNING 12H

Vi har skickat åtta foton som vi tog i Peking och på andra ställen. Låt oss föreda på de kommit fram. Hjärtliga hälsningar från E och Jan.

Svar: _____

ÖVNING 12I

Det är konstigt att skriva med ae, åring; med aa och öuml; med oe. Jag hoppas att ni kan förstå vad jag menar. Varma hälsningar.

Svar: _____

